

Кремсарь Ірина Миколаївна

Асистент кафедри соціальної медицини, громадського здоров'я,
медичного та фармацевтичного права
Запорізький державний медичний університет, Україна

РОЛЬ КЕРІВНИКА - МЕНЕДЖЕРА ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ПЕРВИННОЇ ЛАНКИ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ В НАДАННІ ЯКІСНОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ НАСЕЛЕННЮ

В рамках реформування охорони здоров'я нашої країни керівництво медичних закладів, первинної ланки тощо, стикається з неминучою проблемою – узгодити потреби та попит на медичні послуги з наявними ресурсами.

Метою роботи стало проведення оцінки ефективності системи менеджменту закладів охорони здоров'я на прикладі Запорізької області на підставі ресурсно - потенційного підходу.

Матеріали та методи дослідження. Аналіз ефективності роботи сімейних лікарів проведено на підставі результатів анонімного соціологічного опитування шляхом анкетування 514 лікарів первинної ланки Запорізької області по анкетам закритого типу. Обробка отриманих даних потребувала формування комп'ютерної бази даних на основі Microsoft Excel, статистична обробка отриманого матеріалу проводилась шляхом розрахунку відносних величин.

Результати та їх обговорення. З введенням в дію Закону України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» [1] сучасна система охорони здоров'я України характеризується активним процесом реформування, пов'язаним з переходом від бюджетно-страхової до ринково-страхової моделі функціонування системи, зокрема, перетворення медичних установ первинної ланки у нові організаційно-правові форми, управляти якими повинні керівники - менеджери. Відомо, що інструментами менеджменту є стратегічний та оперативний менеджмент. Стратегічний - зосереджений на розробці цілей підприємства, прогнозуванні його розвитку та

довгостроковому плануванню його діяльності. Оперативний - реалізує плани стратегічного менеджменту шляхом організації, керівництва та контролю за поточною діяльністю установи, саме цими навичками повинен володіти керівник закладів охорони здоров'я, первинного рівня тощо. Кількість та якість медичних кадрів є необхідною умовою і запорукою забезпечення доступності, якості та ефективності медичної допомоги, адже від них залежить виконання завдань, які стоять перед галуззю, та обсяг проведеної роботи [2].

Тривалий час система охорони здоров'я України розвивалася екстенсивним шляхом, який було спрямовано на кількісні показники, що призвело до появи серйозних проблем, серед яких головними залишаються зниження якості медичної допомоги, брак устаткування і лікарських засобів. Наслідком недостатності економічних стимулів стали низька ефективність використання ресурсів та недостатній професіоналізм медиків. За даними анкетування показано недостатній, а інколи і низький рівень знань медичних працівників про ЧР ХСК, що зводить до мінімуму профілактичну роботу і навіть найкращі матеріальні ресурси не допоможуть в цьому [3].

Також, незважаючи на скасування нормативів відведених на прийом хворого, лікарі первинної ланки, за даними анкетування, продовжують витратити на прийом пацієнтів 10-20 хвилин ($82,2 \pm 3,72\%$), разом з тим майже кожен п'ятий терапевт достовірно частіше приділяє більше часу (понад 20 хвилин) - $19,05 \pm 8,57\%$ проти $2,92 \pm 1,44\%$ сімейних лікарів ($p < 0,01$). Згідно опитування,

Навіть введення в дію Постанови КМУ від 28.03.2018 № -302 «**Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я**» [4] не призвело до ефективних дій керівництва лікарні. Так, при аналізі щодо наявності категорії нами встановлено, що більше третини лікарів $38,2$ ($22,8 \div 50,0$)% не мають взагалі атестаційної категорії за спеціальністю незалежно від місця роботи за адміністративним розташуванням надання первинної медичної допомоги (місто чи район області) на тлі того, що лише $18,8$ ($11,3 \div 21,8$)% мають стаж роботи до 5 років.

Висновки. Тривалий час управління вітчизняною охороною здоров'я ґрунтувалося на прямому адмініструванні, а роль економічних методів була незначна, що не сприяло підвищенню якості медичних послуг. Керівники-менеджери закладів первинної медичної допомоги, які повинні вдало застосовувати управлінські навички, стикаються з багатьма проблемами щодо ресурсного забезпечення установ та надання якісної медичної допомоги населенню, але все ще залишається недостатньо вивченим питання щодо контролю ефективної і якісної роботи самого менеджера – керівника.

Список джерел:

1. Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення : Закон України від 19.10.2017 р. № -2168 – VIII. [Електронний ресурс] *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 15. С. 31. Режим доступу до журн.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2168-viii>
2. Клименко В.І., Кремсарь І.М., Корогод Н.О. «Медичні кадри - найголовніший ресурс закладів охорони здоров'я Запорізької області первинного рівня» // «Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України» № 4, 2020, с.40-45
3. «Безперервний професійний розвиток медичних працівників первинної ланки-запорука удосконалення профілактики хвороб системи кровообігу» Клименко В.І., Кремсарь І.М. Матеріали міжнародного конгресу «XVIII конгрес світової федерації Українських лікарських товариств», 01-03 жовтня 2020р., м.Львів
4. Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я: Постанова КМУ від 28.03.2018 № 302. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.apteka.ua/article/455594>